

Beszámoló

a K124644 számú „Fenntarthatósági szempontok az ellátási láncban” című kutatási projekthez az 2017 októbere és 2021 szeptembere között végzett tevékenységekről

Projektünk kiinduló célja a fenntarthatóság szempontjainak az ellátási láncban, illetve a beszállítói kapcsolatokban, beszerzési gyakorlatokban való megjelenésének, ennek előmozdítási lehetőségeinek a vizsgálata volt. Korábbi NKFIH által támogatott projektünkben (K105888) már elindítottunk olyan adatgyűjtést, kutatásokat, amelyek továbbvitelére a mostani pályázat vizsgálatai is kiváló lehetőséget adtak, ugyanakkor újabb szakirodalmak feldolgozásával, interjúkkal és adatelemzéssel is dolgoztunk a projekt során a kutatási célok teljesítése érdekében.

A projekt számszerű publikációs eredményei, melyben jelentősen túlteljesítettük a vállalásainkat.

Közlemények száma:	33
<i>Konferencia közlemény</i>	<i>16</i>
<i>Ebből:</i>	
Hazai:	3
Nemzetközi:	13
<i>Szakkikk:</i>	<i>17</i>
<i>Ebből:</i>	
Hazai*:	7
Nemzetközi**:	10

*Ebből kettő angol nyelvű, illetve hat MTA listás folyóiratban jelent meg.

**Ebből kettő Q1-es és hét Q2-es folyóiratban jelent meg.

A szakkikkek és a konferencia közlemények (konferencia kiadványban megjelent cikkek, absztraktok, könyvfejezetek) listája a leadott dokumentációban szerepel, mindegyik közlemény az MTMT-ben rögzítésre került. A nemzetközi szakkikkek közül nyolc impakt faktoros tudományos szaklapban jelent meg, melyek összesített impakt faktora 19,170. A publikációinkra beazonosított hivatkozások száma a beszámoló beadásakor: 95 hivatkozás (ezek is rögzítésre kerültek az MTMT-ben). A hivatkozások döntő többsége nemzetközi szaklapban jelent meg.

Tekintve, hogy a projekt ráépült egy korábbi projektre, így publikációs tevékenységünk folyamatos volt. A következő táblázat a publikációink megjelenésének időbeni megoszlását mutatja be.

Év	2017	2018	2019	2020	2021
Megjelent publikációk száma	1	8	11	7	6

További három cikkünk elbírálás/megjelenés alatt van. Egy a hazai Szigma folyóiratban várhatóan 2022 tavaszán fog megjelenni. Két további tanulmányunk nemzetközi szaklapokban vár elbírálásra.

A projekt során a kutatás, s az elvégzett tevékenységek a tervekben megfogalmazott elképzelések szerint történtek, ugyanakkor a pandémiás helyzet nehézkessé tette a feladatok elvégzését, ellehetetlenítette a személyes nemzetközi kapcsolattartást. Így a tervezettnél kissé lassabban tudtunk haladni. A lezárások miatt lassabban végeztünk a kutatási feladatokkal, illetve lassabban haladt a publikációink megjelenése is. Ezért is kértük az NKFIH-tól a projekt egy évvel történő meghosszabbítását.

A projekt során három alprojektben folytattuk a munkát. A továbbiakban ennek a három alprojektnek a szakmai eredményeiről számolunk be röviden.

1. A zöldbeszerzési gyakorlat vizsgálata

A projekt célja kiemelten a hazai szervezetek beszerzési gyakorlatának elemzése volt. A kérdés jelentőségét az adja, hogy a vállalatok ezen szempontok előtérbe helyezésével egyrészt saját folyamataikat is fejlesztették, másrészt komoly nyomást gyakorolhatnak a beszállítói piacokra. Ennek keretében a kérdőíves felmérés adatait elemeztük, interjúkat készítettünk. Eredményeink mutatják, hogy a hazai gyakorlatban komoly eltérések vannak, kiemeltük a legfontosabb motiváló tényezőket, melyek a költségtakarékosságban és a jogszabályi/szabályozói keretek betartásában jelölhetőek meg. Emellett, hogy a kis és középvállalatok mennyiben térnek a nagy vállalatoktól. Vizsgáltuk a közbeszerzés kötelezett és a közbeszerzési kötelezettség alá nem tartozó vállalatok különbségeit is megállapítva, hogy a közbeszerzési kötelezettség bár a jogszabályok fegyelmezett betartására ösztönöz vissza is tartja a beszerzőket az innovatívabb (ugyanakkor kockázatosabb) megoldásoktól.

A témához nemzetközi konferencia előadások, valamint magyar és angol nyelvű szakcikkek kapcsolódnak, melyekben az eredményeket részletesen bemutattuk.

Ez a projektrész lényegében alapját képezte a másik két projektrész vizsgálatának, a közbeszerzési és vállalati beszerzési összevetés számos érdekes különbségre világított rá, illetve a vizsgált beszállítóértékelési modellek továbbfejlesztéséhez is számos gondolatot, szempontot adott.

2. A fenntarthatóság és zöldbeszerzési gyakorlatok a közbeszerzésben

Az állami pénzek elköltésére nagy figyelem irányul úgy az Európai Unióban, mint az USA-ban. Ennek oka, hogy a közpénzek elköltésének átláthatóságát mindenképp biztosítani kell, ugyanakkor mindenhol kiemelt szempontként kezelik a hatékonyságot és a közcélok előmozdítását is. Ez utóbbi miatt fontos, hogy a közbeszerzés hogyan kezeli a környezeti, illetve a társadalmi felelősségvállalási szempontokat. Kutatásunk ezekre a kérdésekre összpontosított. Építve a korábbi eredményeinkre több interjú sorozatot készítettünk, illetve elemzéseket végeztünk el a nyilvánosan elérhető Tender Electronic Daily (TED) Európai Unió tenderek részletes adatait tartalmazó adatbázis segítségével. Projektünk ezen rész haladt némileg lassabban az elképzelnél. Ehhez a részhez terveztünk hallgatói alkalmazást, mely sajnos végül nem valósult meg. Az adattisztítási munka jelentős időt igényelt a részünkről. Ugyanakkor így is számos eredményünk született, melyeket interjú készítésével is kiegészítettünk. Eredményeink rámutattak arra, hogy milyen fontosak a szervezeti keretek illetve kiemeltünk a környezeti szempontok mellett további társadalmi szempontból fontos területeket is.

A témában több nemzetközi előadást is tartottunk, illetve két hazai (ebből egy angol nyelven) és több nemzetközi publikációnk jelent meg. A témához kapcsolódóan egy publikációnk jelenleg is elbírálás alatt van.

3. Beszállítóértékelési modellek a zöldbeszerzési szempontok figyelembevételével

A szakirodalomban a sokváltozós döntéstámogatási modellek fejlesztése egy fontos kutatási irány, melynek egyik fontos témája a beszállítók értékelése. Kutatásunk során főként a Data Envelopment Analysis (DEA) módszerének továbbfejlesztésével foglalkoztunk. Egyrészt irodalomelemzéseket készítettünk, amelyekben áttekintést adtunk a modell beszerzési/beszállítóértékelési felhasználásáról, másrészt vizsgáltuk a DEA, mint módszertan egyéb alkalmazásait és a módszertan általános fejlesztési irányait, a módszer általános fejlesztési irányainak beszerzési alkalmazásokba való áttemelését. Ebből kiindulva kutatásunk során több olyan kutatási rést azonosítottunk, amely beszerzési szempontból megoldandó feladatot jelent, ugyanakkor módszertani szempontból eddig még nem, vagy nem nagyobb részletességgel foglalkozott vele a hazai és nemzetközi szakirodalom. A témában szakirodalomelemzést végeztünk, illetve modelleket dolgoztunk ki.

A témában több nemzetközi és hazai előadást is tartottunk, illetve két hazai és több nemzetközi publikációnk jelent meg, mindegyike impakt faktoros folyóiratban. A témához kapcsolódóan egy publikációnk jelenleg is elbírálás alatt van. Reméljük, hogy mielőbb megkapjuk a bírálatokat.

A pénzügyi keret felhasználása

A rendelkezésre álló pénzügyi keretet nem használtuk fel teljes mértékben. Ennek két fő oka volt:

- 1) egyrészt az elmaradó konferencia részvételek (ahol lehetséges volt a részvétel, ott az on-line részvétel lényegesen kevesebbe került, mint a személyes jelenléti részvétel utazási költségekkel illetve napidíjjal).
- 2) másrészt nem sikerült megoldanunk a hallgatói alkalmazást. Sajnos a projekt elején nem találtunk bevonható hallgatót. Majd ismét a pandémiás helyzet miatt adódott a probléma, a 2020 tavaszi lezárások alapvetően komoly átalakításra készítették minket a feladataink ütemezését illetően, illetve a hallgatókat is, akik szerettek volna részt venni a kutatásban, de az átalakuló feladatok miatt sajnos nem tudtak a munkába becsatlakozni.

A keret felhasználása érdekében 2020 nyarán kérvényeztük a projekt egy éves hosszabbítását, melyet meg is kaptunk. Így a fel nem használt keretek továbbra is rendelkezésre álltak. Azonban sajnos a pandémiás helyzet nem tette lehetővé ezen időszakban sem a személyes konferencia részvételt, így az online részvételi díjak költsége jelentősen alatta maradt a felhasználható (illetve az eredetileg tervezett) keretnek. Kérvényeztük, hogy a fennmaradó keretből vásárolhassunk elemzési célra egy adatbázist, de a kérvényünkre nem kaptunk választ.

A projekt idejének meghosszabbítása azonban így is nagyon hasznos volt, hiszen lehetővé tett további nemzetközi konferencia részvételeket (IPSERA, EDSI), illetve további publikációk elindítását, melyek remélhetően a közeljövőben elfogadásra és megjelenésre kerülhetnek rangos folyóiratokban.